

V. INTERNATIONAL VAN SCIENTIFIC RESEARCH CONGRESS

August 08-10, 2025

CONGRESS BOOK

EDITOR: Assoc. Prof. OĞUZHAN NACAROĞLU

ISBN: 978-625-96774-8-4

CONTENTS

AUTHOR(s)	TITLE	PAGE NO
Meltem TÜRKER Ferhat BAHÇECİ	OKUL ÖNCESİ ÖĞRENCİLERİNE HİKAYELERLE KUTUP KÜLTÜRÜ FARKINDALIĞI	1
Borhan Mohammed Abdo RADMAN Burak Necati ISIK Caner Yılmaz DEMİR	SUBTOTAL EAR AMPUTATION IN A MULTISYSTEM TRAUMA PATIENT: SUCCESSFUL MANAGEMENT WITH STAGED RECONSTRUCTION	9
Serpil TURHAN Abdulkadir BAYIR	GROWING SIBERIAN STURGEON (ACIPENCER BAERII) WITH LACTUCA SATIVA AND CURLY LETTUCE (LACTUCA SATIVA VAR. CRISPA) IN AN AQUAPONICS SYSTEM	14
Borhan Mohammed Abdo RADMAN Burak Necati ISIK Caner Yılmaz DEMİR	EARLY SURGICAL INTERVENTION IN COMBINED INJURY OF THE TEMPORAL MUSCLE AND FRONTAL BRANCH OF THE FACIAL NERVE	16
Büşra Dumlu Kübra Ekinci,Zeynep Sönmez	KANATLI HAYVAN ÇİFTLİKLERİNDE MODERN VE AKILLI UYGULAMALAR ÜZERİNE BİBLİYOMETRİK BİR ANALİZ	22
Büşra Dumlu,Kübra Ekinci Zeynep Sönmez	ÇİFTLİK HAYVANLARINDA TRANSKRİPTOM ÇAPINDA İLİŞKİLENDİRME ÇALIŞMALARI (TWAS) UYGULAMALARI ÜZERİNE BİBLİYOMETRİK BİR ANALİZ	33
Ahmet Semih Uzundumlu Gülsüm DEMİR	SUDAN'DA KOYUN ETİ ÜRETİM TAHMİNLERİ 2023-2027	42
Rojda Koşar Cansev Meşe Yavuz	FARKLI BRANŞLARDAKİ SPORCULARIN SOMATOTİP ÖZELLİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	60
Muhammed Saadettin KABAN Esra ARSLAN YUKSEL	EFFECTS OF RIBOFLAVIN APPLICATION ON CERTAIN PHYSIOLOGICAL PARAMETERS IN BEAN	61
Ahmet Semih UZUNDUMLU Gülsüm DEMİR	2023-2027 DÖNEMİ İÇİN PAKİSTAN'DA KOYUN ETİ ÜRETİM PROJEKSİYONU	63
Sema KAYA Alaettin KOÇ	EVALUATION of BONE COMPRESSIVE STRENGTH ESTIMATION with the VOID SPACE and VOID SPACE/TOTAL VOLUME PARAMETER: A MICRO-COMPUTED TOMOGRAPHY STUDY	82
Ayşenur ÇELİK	İNTRA KORONAL RENKLENMESİ OLAN DIŞLERDE DEVİTAL BLEACHİNG	91

Sıla Nazlıcan MERMİT Furkan KUTSAL Selin BAĞLAN , Sema KAYA	YAYGIN HEMANJİYOM VE İLİŞKİLİ ÇOKLU FLEBOLİTLER: MAKSİLLOFASİYAL RADYOLOJİDE NADİR BİR OLGU	101
Ömer DURSUN Ahmet Burak MAVUŞ	KRONİK İNME HASTALARINDA STİMÜLE OKLÜZAL İMBALANS VE DİŞ SIKMANIN DENGİ VE DÜŞME RİSKİNE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ BİR ÇALIŞMA	103
Furkan KUTSAL Selin BAĞLAN Sıla Nazlıcan MERMİT Sema KAYA	Huge Nasopalatine Canal Cyst: A Case Report and Review of Diagnostic Approaches Introduction	105
Berjin GÜLER Solmaz MOBARAKİ	Multiple Tooth Agenesis and Prosthetic Rehabilitation in Children	107
H. Tuğçe ZELCEK Burçin AVCI	ORAL AND SYSTEMIC FINDINGS IN A PEDIATRIC PATIENT DIAGNOSED WITH MUCOPOLYSACCHARIDOSIS TYPE VI: A CASE REPORT	109
Mervan ONUR Burçin AVCI	COMBINED AVULSION INJURY AND ALVEOLAR RIDGE FRACTURE FOLLOWING TRAUMATIC IMPACT: A CASE REPORT	111
Şəfiyeva Günel Elxan qızı	İNTERAKTİV ÜNSİYYƏT MODELİ	113
LIGUE ENGAMBA Fernando	Cultural heritage and strategy for the protection and conservation of archaeological remains in the region of Eastern Cameroon: When will the museums be?	115
Emel YILMAZ	Trauma and Victimhood in Media Representations: A Semiotic Analysis Based on Roland Barthes	116
Mohammed Waheeb	The Search for Wadi 'Abqar in Southern Jordan – Northern Arabia: BetweenScientific Research and Narratives (Field Study)	117
Feriel Kheira KEBAILI Hani Amir AOUISSI Mostefa ABABSA Hamza CHENITI	Ecotourism as a Catalyst for Development in Séraïdi (Annaba, Algeria)	119
Naseem AKHTER	HAZRAT UMAR (RA) AND RELIGIOUS TOLERANCE: POLICIES TOWARD NON-MUSLIMS	120

Naseem AKHTER	MILITARY STRATEGIES AND EXPANSION OF THE ISLAMIC STATE UNDER HAZRAT UMAR (RA)	121
Ananda Majumdar	THE ROLE OF AGRICULTURE IN RURAL DEVELOPMENT: ECONOMIC, SOCIAL, AND ENVIRONMENTAL IMPACTS	122
Uğur TÜRKMEN Fakı Can YÜRÜK Kerem AKSEN	ANATOMY OF A WRITER: MUSICAL EXPERIENCES FROM UNCLE LOKUM	132
Ayhan KANDEMİR	ADMINISTRATORS' AND TEACHERS' VIEWS ON THE CAUSES AND SOLUTIONS OF PEER BULLYING IN SCHOOLS	148
Ömer ARSLANLAR	ÖZEL EĞİTİM OKULLARINDA UYGULANAN DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERS PROGRAMININ İNCELENMESİ	150
Emine ERİKLİ Esra YILMAZ	DEVELOPMENT OF AN INTERACTIVE ACTIVITY TABLE SUPPORTING PLAY-BASED LEARNING IN CHILDREN ROOM FURNITURE	166
Ömer Ali YILDIRIM	İBN SÎNÂ'NIN CEVHER TANIMINDA YER ALAN "BİR KONUDA BULUNMAYAN" İBARESİNE DAİR BAZI ÇÖZÜMLEMELER	168
Kübra GÜMÜŞ	DEMOKRASİLERDE SİYASAL MUHALEFET: MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ ÖRNEĞİ	169
Ömer Faruk ÇALIMLI	MUHAMMED SAİD RAMAZAN el- BÛTÎ'NİN 'el-HİKEMÜ'L-'ATÂİYYE: ŞERH ve TAHLÎL' ADLI ESERİ BAĞLAMINDA İHLÂS ve NUR ANLAYIŞI	170
Ömer Faruk ÇALIMLI	İBLÎS'İ ÖVMEKLE ELEŞTİRİLEN BİR SÛFÎ: AHMED el-GAZZÂLÎ	172
Özcan PALAVAN Ayşenur YURĞUN	GÖRÜNMEYEN MÜCADELE: ANA DİLİ TÜRKÇE OLMAYAN ÇOCUKLARIN DERSE KATILIMI VE AKADEMİK DESTEK İHTİYACI	182
Aygun Ahmadova Shukur kızı	ÇOCUKLARIN ZEVKİNİN OLUŞUMUNDA NİZAMİ GANJAVI'NİN SANATSAL MİRASI	184
Emil Raul oğlu Ağayev	TƏSVİRİ SƏNƏT FƏNNİNİN TƏDRİSİNDƏ FƏAL DƏRSİN DÜZGÜN	190

**RULES FOR CONDUCTING ACTIVE LESSONS IN THE TEACHING OF FINE
ARTS IN A CORRECT FORM**
**TƏSVİRİ SƏNƏT FƏNNİNİN TƏDRİSİNDƏ FƏAL DƏRSİN DÜZGÜN FORMADA
KEÇİRİLMƏSİ QAYDALARI**

Emil Raul oğlu Ağayev

**Teacher of the subject combination commission "Art and physical education" of the
Azerbaijan State Pedagogical College under the Azerbaijan State Pedagogical University**
ORCID: 0000-0001-9354-0839

Xülasə. Orta məktəblərdə fəal dərslərin ən mühüm şərtlərindən biri müəllim tərəfindən planlaşdırılmasıdır. Bunun üçün müəllim təlimin bütün meyarlarına dəqiqliklə diqqət etməlidir. Təsviri incəsənət fənninin tədrisində də müəllim bütün təlim meyarlarını fənnin tədrisində istifadə etməlidir. Yaradıcı fənnin tədrisində yalnız öyrədici məqsədlər deyil, inkişafedici və tərbiyəedici istiqamətlərdə inkişaf etdirilməlidir. Bu zaman müəllim sinfin hazırlıq səviyyəsinə uyğun olaraq rəsm işləri üzərində tapşırıqlar işlədə bilər. Daha sonra tədris materialının xüsusiyyətini, təlimin nəticələrinin şagirdlərdə nələr öyrədiləcəyi kimi əsas meyarlar ön plana çıxarılmalıdır. Təsviri incəsənət fənninin təlim modelində məzmun, metod, öyrədici mühit, qiymətləndirmə əsas istiqamətlərdir. Şagirdlər təsviri incəsənət fənnini öyrənməklə Azərbaycan və dünya ölkələrinin incəsənətini, tanınmış rəssamlarını öyrənərək, şəxsiyyət kimi formalaşırlar. Şagirdlər incəsənət əsərlərini düzgün təhlil, estetik reaksiya bildirərək, tənqidi, məntiqi və yaradıcı təfəkkürlərini fəal dərslərin keçirilməsi zamanı inkişaf etdirə bilərlər. Fəal dərslər düzgün planlaşdırılaraq şagird marağına səbəb olmalıdır. Bu məqalədə təsviri sənət fənninin tədrisində fəal dərslərin düzgün formada keçirilməsi qaydaları təhlil edilmişdir.

Açar sözlər: Təsviri sənət, fəal dərslər, metodika, orta məktəb, şagird

Abstract. One of the most important conditions for conducting an active lesson in secondary schools is proper planning by the teacher. To achieve this, the teacher must pay close attention to all instructional criteria. In the teaching of the fine arts subject, the teacher should apply all these instructional criteria effectively. When teaching a creative subject, it is essential not only to focus on instructional goals but also to develop students' personal growth and character-building. At this stage, the teacher can assign drawing tasks based on the class's level of preparedness. The main criteria such as the nature of the teaching material and what students are expected to learn should be prioritized. In the fine arts teaching model, content, method, learning environment, and assessment are the key components. Through learning fine arts, students gain knowledge about Azerbaijani and world art, as well as renowned artists, contributing to their development as individuals. By analyzing artworks accurately and expressing aesthetic responses, students can develop critical, logical, and creative thinking during active lessons. Properly planned active lessons should spark students' interest. This article analyzes the rules for effectively conducting active lessons in the teaching of the fine arts subject.

Keywords: Fine arts, active lesson, methodology, secondary school, student

Orta məktəblərdə müasir dövrdə tədrisin inkişafında əsas meyarlardan biri fəal dərslərin düzgün təşkil edilərək, tətbiqidir. Təsviri incəsənət fənnini tədris edən müəllim bütün bu yanaşmalara diqqət etməlidir. Çünki fəal təlim yanaşmalarının tətbiqi ilə o, şagirdləri fənnə qarşı maraqlı oyada bilər. Motivasiyanın həyata keçirilməsi prosesi zamanı təsviri incəsənət müəllimi maraqlı fikirlərlə zəngin olaraq şagirdləri hiss etməlidir. Fəal dərslərin ən mühüm və mürəkkəb mərhələlərindən biri motivasiyadır. Təsviri sənət fənninin bütün sonrakı gedişi məhz motivasiyanın nə dərəcədə uğurla yaradılması və həyata keçirilməsindən asılıdır.

Təsviri incəsənət fənnində motivasiya qismində istifadə olunan materialın xüsusiyyətləri cəlbedici, müəmmalıdır, gözlənilməz, maraqlı və müstəqil yaradıcı təfəkkürü inkişaf etdirməlidir. Motivasiyanın yaradılmasının bütün mümkün yollarını təsviri incəsənət fənnində aşağıdakı əsas qruplara bölmək olar:

1. Rəmzi (simvolik) materialın şərhə (bu, rəsm, foto-şəkil); müəllim bu zaman əsərin təhlilini və süjetdəki mənalara soruşa bilər;
2. Şagird təsviri incəsənət fənninin tədrisində motivasiya zamanı suallar verməlidir;
3. Şagirdlər təsviri incəsənət fənnində müxtəlif problemlər və həll yollarını təqdim etməlidir.

VI sinif təsviri incəsənət fənnində şagirdlərə “Spektr və rəng dairəsi” mövzunu keçəndən sonra müəllim müxtəlif motivasiyalarla şagirdlərə rənglərin onlardan oyatdığı təsəvvürləri soruşa bilər.

Təsviri sənət fənninin tədrisində tədqiqatı aparan zaman müəllim dərslərin məqsədinə görə aparmalıdır. Həmçinin burada müəllim müxtəlif üsulları və metodları yaradıcı fənnin tədrisində inkişaf etdirə bilər. “Rəngkarlıq əsərlərində kolorit” mövzunu keçəndən sonra müəllim Vəcihə Səmədovanın “Toya hazırlıq” əsərini şagirdlərlə səhnələşdirə bilər.

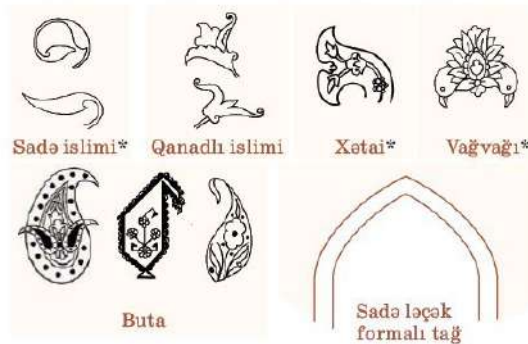
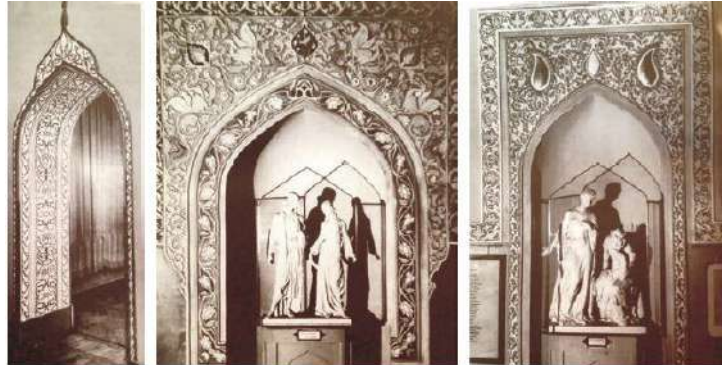

İLL 1. Vəcihə Səmədova “Toya hazırlıq”

Tədqiqatın aparılması zamanı şagirdlər yaddaşlarını inkişaf etdirərək, müxtəlif təqdim olunmuş suallara cavab verə bilərlər. Həmçinin şagirdlər burada rəsm və yaradıcı tapşırıqlarda təqdim edə bilərlər. Məntiqi, tənqidi və yaradıcı təfəkkürlər hafizəni inkişaf etdirir. Müəllim şagirdləri təsviri sənət fənnində kiçik qruplara bölərək, onlarla müxtəlif tapşırıqların icrasını edə bilər. “Heykəltəraşlığın növləri” mövzunu keçəndən sonra kiçik qruplar plastilindən kiçik heykəllər təqdim edə bilər.

Təsviri sənət fənnində fəal dərslərin keçirilməsi zamanı iş vərəqlərində təqdim olunan tapşırığın həcmi, sualların müxtəlif səviyyələri, dərslərin məzmununa və mövzuna uyğun hazırlanmalıdır.

İş vərəqlərində həmçinin şagirdlər müxtəlif təsvirlər işləyə bilər. “Memarlıqda ornament sənəti” mövzusunı keçəndən sonra şagirdlər ornamentlər təsvir edə bilər.

İLL 2. “Memarlıq və ornamentlər”

192

Şagirdlər təsviri sənət fənninin tədrisində informasiya mübadiləsi edən zaman müxtəlif faktlar və ideyaları lövhədə təqdim edə bilərlər. İnformasiyanın müzakirəsi zamanı isə şagirdlər təqdim olunan mövzu haqqında oxşar və fərqləri müqayisə edə bilərlər. Bu zaman şagirdlər təhlil, müqayisə prinsiplərindən istifadə etməlidirlər. “Təsviri sənət əsərlərində məzmun” mövzusunı keçərkən şagirdlər müxtəlif janrların oxşar və fərqli cəhətlərini qruplaşdırma bilərlər.

İLL 3. Böyükağa Mirzəzadə “Aşıq Ələsgər”

Sonda isə şagirdlər ümümləşdirərək fikirlərini nəticələrə gəlməlidirlər. Ümümləşdirmə mərhələsində şagirdlər yekun fikirlərini təqdim etməlidirlər. Təsviri sənət fənninin tədrisində müəllim fəal dərsi düzgün planlayaraq, şagirdləri dərse cəlb edib, uğurlu nəticələr əldə edə bilər.

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI:

- 1.Veysova Z. Fəal/İnteraktiv təlim. s 50-65.
- 2.Ümumtəhsil məktəblərinin VI sinfi üçün təsviri incəsənət fənni üzrə dərslik. Bakı 2020.